

ks. dr Tadeusz Kałużny SCJ

NOWE SPOSOBY APOSTOLATU W PROWINCJI POLSKIEJ

Wstęp

Treść tego referatu koncentruje się wokół *nowych* sposobów apostołatu. O uznaniu danego sposobu apostołatu za nowy decyduje przede wszystkim czas (*chronos*) jego rozpoczęcia. Ten pełen wyzwań czas ostatnich lat postrzegamy jednocześnie jako prawdziwy *kairos*, czas opatrnościowy, „sposobny” do budowania królestwa Bożego w duchu o. Dehona. *Nowość* omawianych form apostołatu odnosi się również, w pewnym stopniu, do nowych metod i środków oddziaływania, dostosowanych do rzeczywistości, w jakiej żyje współczesny człowiek¹.

Prezentacja tematu z konieczności musi być skrótowa, gdyż nie da się w ramach jednego referatu ukazać w sposób wyczerpujący kilku różnych sposobów apostołatu. Przy omawianiu każdego z nich zwracamy szczególną uwagę na trzy zasadnicze aspekty: początki, aktualną sytuację, wnioski na przyszłość.

Na omówienie tematu złożą się następujące sposoby apostołatu: duszpasterstwo młodzieży (1); Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców (2); Sercańska Wspólnota Świeckich (3); Wydawnictwo DEHON (4).

1. Duszpasterstwo młodzieży

Wśród nowych form pracy z młodzieżą na szczególną uwagę zasługują: Sercańskie Dni Młodych, Ruch Sercańskiej Młodzieży, sercańskie rekolekcje młodzieżowe (zainicjowane przez ks. B. Kutę).

Sercańskie Dni Młodych

Początki. Sercańskie Dni Młodych (SDM)² odbyły się po raz pierwszy w 1994 roku. Od początku miejscem spotkań stał się Pliszczyn koło Lublina. W przygotowanie pierwszego spotkania była zaangażowana grupa księży sercanów pracujących w Sekretariacie Powołań, w których gronie zrodziła się też sama idea tego typu spotkań³. Obecnie bezpośrednia odpowiedzialność za ich organizowanie spoczywa na przewodniczącym Ruchu Sercańskiej Młodzieży.

W pierwszych Sercańskich Dniach Młodych wzięło udział 90 osób. W czasie kolejnych spotkań w Pliszczynie liczba uczestników szybko wzrastała, osiągając w 1998 roku najwyższy poziom – 1 200 osób. W ostatnich latach liczba ta jest dosyć stabilna i kształtuje się na poziomie 700 osób. Dla organizowanych spotkań przyjęto ogólne hasło: „Ku cywilizacji miłości”. Ich tematyka dotyczyła początkowo wybranych zagadnień z życia Kościoła, od kilku zaś lat koncentruje się wokół prośb z Modlitwy Pańskiej⁴.

Aktualna sytuacja. Dotychczas odbyło się 10 spotkań młodzieży w Pliszczynie. W tym roku Sercańskie Dni Młodych odbędą się po raz jedenasty. Według przybliżonych danych w ciągu dziesięciu lat w Sercańskich Dniach Młodych w Pliszczynie uczestniczyło w sumie około 6 tysięcy młodych ludzi.

Na przestrzeni lat spotkania w Pliszczynie wypracowały własny styl i formę, czym w pozytywny sposób odróżniają się od innych tego typu spotkań młodzieży. Pozostają one zakorzenione w duchowości sercańskiej, a zarazem otwarte na duchowe bogactwo całego Kościoła.

Wnioski na przyszłość. W perspektywie przyszłości podejmowane są między innymi działania zmierzające do udoskonalenia programu oraz infrastruktury (bazy noclegowej, sanitarnej, gastronomicznej) pliszczyńskich spotkań.

Ruch Sercańskiej Młodzieży

Początki. Ruch Sercańskiej Młodzieży (RSM) powstał w 1997 roku z inicjatywy księży pracujących w Sekretariacie Powołań jako ściśle powiązany z zapoczątkowanymi wcześniej Sercańskimi Dniami Młodych.

Dnia 27 czerwca tego roku, w czasie IV SDM-u, pierwsza grupa kandydatów (19 osób – dziewcząt i chłopców) została oficjalnie przyjęta do Ruchu⁵. Rolę przewodnią w rozwoju RSM-u odegrali jego kolejni przewodniczący: ks. Tadeusz Michałek i ks. Sławomir Kamiński oraz współpracujący z Ruchem ks. Kazimierz Dadej. Od tego roku (2004) funkcję tę pełni ks. Przemysław Kozak⁶.

Aktualna sytuacja. W ciągu kilku lat działalności swój udział w RSM-ie zadeklarowało ponad 200 osób. W chwili obecnej 120 z nich potwierdziło przynależność do Ruchu. Dwadzieścioro (dziewcząt i chłopców) z grona jego członków wstąpiło do zgromadzeń zakonnych bądź seminariów.

Ruch ma swój statut, zatwierdzony przez przełożonego prowincji i je-go Radę najpierw w 1997 roku, a następnie w wersji poprawionej w 1998 roku⁷. Program formacji obejmuje okres wstępny (zerowy) oraz trzy stopnie formacji podstawowej członków, których tematykę wyrażają słowa: „miłość”, „poświęcenie”, „wynagrodzenie”. Formacja ta jest związana z poszczególnymi okręgami i dokonuje się między innymi podczas weekendowych spotkań odbywających się raz na miesiąc lub raz na dwa miesiące – w zależności od okręgu i możliwości organizacyjnych⁸. Celom formacyjno-informacyjnym służy między innymi własny biuletyn Ruchu, zatytułowany „List Ruchu Sercańskiej Młodzieży” (wydawany 4 razy w roku w nakładzie tysiąca egzemplarzy)⁹.

Członkowie RSM-u uczestniczą w corocznych SDM, co sprawia, że Ruch ten pozostaje po dziś dzień ściśle związany z pliszczyńskimi spotkaniami młodzieży. Młodzież z Ruchu pomaga również w organizacji SDM-u, odbywających się dwukrotnie w ciągu roku nocnych czuwań modlitewnych, w przeprowadzaniu rekolekcji szkolnych i parafialnych oraz podejmuje wiele mniejszych inicjatyw służących dobru poszczególnych wspólnot parafialnych¹⁰.

Wnioski na przyszłość. RSM odznacza się dużą dynamiką i jest obecny prawie we wszystkich sercańskich parafiach w Polsce. Na uznanie za-sługuje przede wszystkim prowadzona w ramach Ruchu formacja ludzi młodych w duchu sercańskim. Wiele troski wymagało wypracowanie struktury organizacyjnej Ruchu, niezbędnej do jego owocnego rozwoju¹¹. W perspektywie przyszłości podejmowane są ponadto wysiłki zmierzające do doskonalenia programu formacyjnego oraz przygotowania materiałów dla animatorów i uczestników spotkań formacyjnych.

Sercańskie rekolekcje młodzieżowe

Początki. Przekonanie o potrzebie stworzenia nowej formuły rekolekcji, odbiegającej od tradycyjnych rekolekcji młodzieżowych, proponowanych chociażby przez Ruch Światło-Życie, zrodziło się w czasie sercańskich rekolekcji oazowych w 1996 roku w Gliczarowie Górnym. Ich inicjatorem był ks. Bogdan Kuta. Podjęte w tym względzie przygotowania pozwoliły rok później zamierzenie to wprowadzić w życie. Początkiem nowej formy rekolekcji były zorganizowane w dniach 15-25 lipca 1997 roku *rekolekcje na rowerze*. Pomimo przeciwności losu, związanych z trudnymi warunkami atmosferycznymi, inicjatywa ta zyskała poparcie zarówno organizatorów, jak i uczestników. Przez kolejne lata ta forma rekolekcji była systematycznie kontynuowana¹².

W 1998 roku, w zimowym okresie wolnym od zajęć szkolnych, zapoczątkowano również *rekolekcje na nartach*. Miejszem tego rodzaju spotkań był początkowo Gliczarów Górny koło Bukowiny Tatrzańskiej, a później – biorąc pod uwagę szybko wzrastającą liczbę osób pragnących wziąć w nich udział – także Słotwiny koło Krynicy¹³.

Trzecia inicjatywa, która na trwałe wpisała się w propozycję sercańskich rekolekcji młodzieżowych, to *rekolekcje pod żaglami*. Organizowane są one w szkole podstawowej w Gowidlinie (Pojezierze Kaszubskie), a z czasem – i w tej sytuacji z racji dużej liczby osób pragnących uczestniczyć w rekolekcjach – również w dwóch ośrodkach na Mazurach: w Małszewie i w Swobodzie koło Augustowa¹⁴.

W 2000 roku do sercańskiego kalendarza rekolekcyjnego wpisały się dwie kolejne propozycje: *rekolekcje wędrownie* w Tatrach oraz *słynw kajakowy* Czarną Hańczą i szlakiem mazurskich jezior. W ubiegłym roku (2003) do wymienionych dołączyła jeszcze jedna, a mianowicie *rekolekcje w siodle*, organizowane między Leszmem a Zieloną Górą – na ranczo nad Jeziorem Sławskim. Praktyką ostatnich lat stały się ponadto *spotkania dla animatorów* sercańskich rekolekcji młodzieżowych, które mają charakter wychowawczo-formacyjny¹⁵.

Aktualna sytuacja. W okresie letnich wakacji prezentowane rekolekcje mają wymiar czasowy dziesięciu dni, w zimie natomiast – jednego tygodnia. Ich specyfika polega na harmonijnym łączeniu młodzieżowych pasji (wędrowek górskich czy jazdy na nartach) z wewnętrznym ubogacaniem siebie. Spotkania te są rekolekcjami tematycznymi. Przewodnie

tematy rekolekcji nie tworzą jednak formacji stopniowej, lecz koncentrują się wokół ważniejszych dziedzin życia młodzieży. W wymiarze duchowym program rekolekcyjny obejmuje poranną i wieczorną modlitwę, spotkanie dyskusyjne oraz mszę św. z kazaniem i wystawieniem Najświętszego Sakramentu¹⁶. Z myślą o młodzieży, która uczestniczy w spotkaniach, wydawany jest biuletyn „Kolory Młodości”. Kontynuuje on temat zakończonych rekolekcji i wprowadza w nowy, który będzie realizowany podczas najbliższych spotkań¹⁷.

W ciągu roku w rekolekcjach bierze udział średnio około 800 osób, a w ich prowadzenie zaangażowanych jest ponad 20 księży. W minionych latach zorganizowano łącznie około 90 turnusów tego rodzaju rekolekcji, w których wzięło udział około 5 tysięcy osób. W ich prowadzenie zaangażowanych było ponad 100 animatorów i osób obsługi technicznej¹⁸.

Wnioski na przyszłość. Prezentowana forma duszpasterstwa cieszy się dużym zainteresowaniem młodych ludzi i budzi nadzieję na przyszłość. Niesie to z sobą nowe wyzwania dla jej organizatorów, dotyczące podnoszenia poziomu pełnionej posługi, przygotowania między innymi ciekawych i wartościowych programów formacyjnych.

2. Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców

Początki. Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców (DPiP) jest najmłodszym z omawianych sposobów apostołatu naszej prowincji. Jego początki związane są z osobą Marka Świeżego, przedsiębiorcy z Gdowa, od którego pochodzi sama idea spotkań¹⁹. Wzbudziła ona duże zainteresowanie wielu sercanów i równie duże obawy. W takim klimacie, w dniach 11-12 grudnia 1999 roku, odbyło się w stadnickim seminarium pierwsze spotkanie przedsiębiorców i pracodawców, w którym uczestniczyło 10 osób. Spotkanie zostało zorganizowane przez Sekretariat Sercańskiej Wspólnoty Świeckich, przy współpracy Marka Świeżego oraz dzięki życzliwości i pomocy zarządu seminarium, w sposób szczególny ks. Dariusza Salamona²⁰.

Pierwsze lody zostały przełamane. Grupa „ochotników”, która wzięła na siebie ciężar zorganizowania pierwszego spotkania, spełniła swoją rolę. Zadania organizowania kolejnych spotkań podjął się ks. Ryszard Krupa.

W 2000 roku odbyły się trzy takie spotkania (dni skupienia) w Koszycach Małych koło Tarnowa. W czerwcu 2001 roku do pomocy w duszpasterstwie został skierowany ks. G. Piątek. Pozwoliło to na rozszerzenie zakresu działalności (Warszawa, Piekary Śląskie, Kraków, Ludźmierz)²¹. W czerwcu 2002 roku koordynatorem DPiP został ks. Grzegorz Piątek, a jego zastępcą ks. Ryszard Krupa. W lipcu 2003 roku na studia specjalistyczne, w perspektywie zaangażowania się w tego rodzaju duszpasterstwo, został skierowany ks. Jerzy Mordalski²².

Celem DPiP – jak to syntetycznie ujmuje Jan Paweł II w liście do księży sercanów z okazji 75-lecia obecności zgromadzenia w Polsce – jest „duchowa i społeczna formacja tych, którzy tworzą nowe miejsca pracy, oraz troska, aby podejmowana przez nich działalność gospodarcza była zgodna z wymogami ewangelicznej miłości i sprawiedliwości”²³.

Aktualna sytuacja. Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców przyjmuje obecnie różne formy działalności. Podstawową są *dni skupienia* organizowane w różnych miejscach Polski²⁴. Drugą formą działania, zapoczątkowaną w marcu 2001 roku, są trzydniowe *rekolekcje wielkopostne*. Ważnym narzędziem pracy stał się wydawany od grudnia 2001 roku biuletyn „Talent”, który ukazuje się cztery razy w roku w nakładzie 1000–2000 egzemplarzy. Kolejną formą działania jest coroczna *pielgrzymka* przedsiębiorców i ich rodzin do Rzymu, zapoczątkowana w 2002 roku z okazji święta św. Józefa Rzemieślnika. Ponadto od 2003 roku są organizowane *warsztaty specjalistyczne* i *dni skupienia* dla przedsiębiorców z małżonkami.

Prowadzenie wspomnianych inicjatyw duszpasterstwa jest możliwe dzięki współpracy wielu osób spoza Zgromadzenia, zarówno duchownych, jak i świeckich. Dzięki wspólnemu wysiłkowi w minionych latach zorganizowano ponad 50 różnego typu spotkań, w których corocznie bierze udział łącznie ponad 300 uczestników.

Wnioski na przyszłość. Pomimo istniejących uwarunkowań rozpoczęte dzieło cieszy się stosunkowo dużym i stałym zainteresowaniem. Spotkania są organizowane w diecezji katowickiej, krakowskiej i tarnowskiej²⁵. Wszystko to stanowi przynaglenie do intensyfikacji starań w celu przygotowania odpowiednich osób i struktur, które pozwolą owocnie realizować ten rodzaj apostołatu i w pełni odpowiedzieć na wyzwanie obecnych czasów²⁶.

3. Sercańska Wspólnota Świeckich

Początki. Sercańska Wspólnota Świeckich (SWS)²⁷ powstała w 1995 roku w klimacie rozwoju idei laikatu sercańskiego w oparciu o „Rodzinę sercańską” w ostatnich dziesięcioleciach na forum międzynarodowym²⁸. Dnia 2 marca tego samego roku odbyło się w Krakowie pierwsze spotkanie sekretariatu tej wspólnoty, powołanego nieco wcześniej (27 stycznia 1995 roku) do działania przez ówczesnego przełożonego prowincji²⁹. Na czele sekretariatu stanął ks. Józef Gawel, a następnie funkcję tę pełnili: ks. Czesław Konior, ks. Józef Golonka, ks. Tadeusz Kałużny i od 2000 roku ponownie ks. Józef Gawel.

Sekretariat w porozumieniu z wiernymi świeckimi związanymi z Prowincją Polską Księży Sercanów zajął się sprawą wypracowania odpowiednich struktur organizacyjnych i programu formacji świeckich, co znalazło wyraz w statucie SWS, zatwierdzonym przez przełożonego prowincji i jego Radę najpierw 18 lutego 1996 roku³⁰, a następnie – po dokonaniu poprawek – 17 kwietnia 2002 roku³¹.

Aktualna sytuacja. SWS liczy obecnie ponad 200 członków skupionych w 11 wspólnotach³². Wspólnota ta – zgodnie ze statutem – „gromadzi ludzi świeckich, którzy przyjmując sercańską duchowość i misję jako fundament swojego życia, pragną aktywnie włączyć się w dzieło nowej ewangelizacji – w budowanie Królestwa Serca Jezusowego w świecie” (nr 1). Działalność SWS – zgodnie z jej podwójnym celem – ma charakter duchowo-formacyjny i apostołsko-społeczny. Pogłębieniu życia chrześcijańskiego zgodnie z charyzmatem sercańskim służą spotkania formacyjne, dni skupienia, a także organizowane dwukrotnie w ciągu roku rekolekcje³³. Temu celowi służą również publikacje na temat sercańskiej duchowości i laikatu, które wydawane są od 1995 roku w serii „Biblioteka Sercańskiej Rodziny Świeckich”, liczącej obecnie 9 tytułów. Od 1996 roku wydawany jest również biuletyn tej wspólnoty, ukazujący się od 1999 roku pod tytułem „Otwarte Serce”. Dotąd ukazało się 26 jego numerów.

Wnioski na przyszłość. Dotychczasowy rozwój SWS daje z jednej strony podstawy do umiarkowanej nadziei na przyszłość, z drugiej zaś budzi wiele obaw. Podstawę do nadziei stanowią przede wszystkim sami członkowie, których nie mała liczba pragnie żyć charyzmatem

sercańskim. Obawy budzi między innymi stosunkowo małe zainteresowanie tą formą apostołatu duszpasterzy w części placówek sercańskich. Na początkowym etapie istnienia SWS wiele uwagi poświęcono, ze zrozumiałych względów, sprawom organizacyjnym i formacyjnym ruchu. Obecnie przed całą SWS staje zadanie znalezienia odpowiednich konkretnych form większego apos-tolsko-społecznego zaangażowania zarówno w parafiach, jak i poza nimi. W perspektywie przyszłości można ponadto oczekiwać coraz większego udziału osób świeckich w strukturach ruchu. W związku z tym pozostaje ciągle aktualna sprawa formacji animatorów świeckich.

4. Wydawnictwo DEHON

Początki. Zmiany polityczno-społeczne w Polsce po 1989 roku otworzyły przed Kościołem katolickim nowe możliwości ewangelizacyjne. Prowincja Polska Księży Sercanów, odpowiadając na nie, podjęła decyzję o powołaniu do życia nowej formy apostołstwa za pomocą środków społecznego przekazu. W tej perspektywie został nieco wcześniej skierowany na studia specjalistyczne do Rzymu ks. Stanisław Król. Z jego to inicjatywy w listopadzie 1990 roku został przedstawiony przełożonemu prowincji, ks. Kazimierzowi Sławińskiemu, wstępny projekt wydawniczy. Obejmował on stopniowe zorganizowanie trzech jego sektorów: redakcji (czasopismo) – wydawnictwa (książki, akcydensy) – działu usług (skład, druk itp.). Jako punkt wyjścia zaproponowano wydawanie czasopisma dla dobroczyńców Zgromadzenia Księży Sercanów w Polsce³⁴.

W odpowiedzi przełożony prowincji i jego Rada, we wrześniu 1990 roku, zdecydowali o podjęciu wstępnych kroków zmierzających do utworzenia w przyszłości Wydawnictwa Prowincji Polskiej Księży Sercanów. W tym celu zlecono dwóm księżom – Stanisławowi Królowi i Andrzejowi Sawulskiemu, aby w terminie do 30 czerwca 1991 roku przedstawili zarządowi prowincji konkretny projekt czasopisma dla dobroczyńców. Oczekiwany projekt pisma o tytule „Czas Serca” został przedstawiony w maju 1991 roku³⁵.

W grudniu 1991 roku ukazał się pierwszy numer czasopisma (w nakładzie 50 tysięcy egzemplarzy)³⁶. Początkowo był to dwukolorowy kwartalnik dla dobroczyńców i przyjaciół Zgromadzenia. Z czasem

(4/92) cza- sopismo zaczęło zmierzać w stronę szerzej rozumianego odbiorcy, ukazując się z podtytułem: *Kwartalnik religijno-społeczny księży sercanów*. Już wcześniej został dobrany nieformalny zespół redakcyjny i zespół współpracowników czasopisma³⁷. Dnia 30 września 1992 roku zespół redakcyjny przedstawił zarządowi prowincji projekt dalszego rozwoju dzieła wydawniczego, postulując w nim między innymi utworzenie wydawnictwa księży sercanów³⁸.

Po kilku miesiącach dyskusji, na posiedzeniu Rady Prowincjalnej dnia 29 kwietnia 1993 roku w Krakowie, utworzono „Wydawnictwo Księży Sercanów” Prowincji Polskiej jako wewnętrzny zakład gospodarczy kościelnej osoby prawnej, to jest Zgromadzenia SCJ (na mocy *Ustawy o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w PRL z 17.05.1989*). Pierwszym dyrektorem wydawnictwa został mianowany ks. Stanisław Król³⁹. W lipcu 1993 roku do pracy w wydawnictwie został skierowany ks. Grzegorz Piątek, podejmując obowiązki redaktora naczelnego „Czasu Serca”. Od tego numeru w wydawnictwie było zaangażowanych już czte- rech księży, którzy zamieszkali w budynku odzyskanym od Domu Pomocy Społecznej (ul. Saska 2). W budynku tym zorganizowano również po-mieszczenia wydawnicze⁴⁰.

Dnia 1 września 1994 roku Wydawnictwo SCJ zostało zarejestrowane w Urzędzie Skarbowym. Jest to zarazem oficjalna data jego powstania⁴¹. W 1994 roku ukazała się pierwsza książka⁴². Od 1995 roku „Czas Serca” (1-2/95) przekształcono w dwumiesięcznik, zaczęły się pojawiać pierwsze broszury i akcydensy. W sierpniu 1995 roku została erygowana wspólnota Kraków III, która miała stanowić zaczątek wspólnoty wydawniczej⁴³.

We wrześniu 1996 roku nowym dyrektorem Wydawnictwa został ks. Robert Ptak, zajmując miejsce ks. Stanisława Króla, który w czerwcu tego roku został mianowany ekonomem prowincjalnym. W grudniu 1997 roku „Czas Serca” (1/98) przekształcił się w czasopismo pełnokolorowe. Dnia 10 września 1997 roku przełożony prowincji, ks. Czesław Konior, zatwierdził statut Wydawnictwa⁴⁴.

W czerwcu 1998 roku, w związku z wyjazdem ks. Roberta Ptaka na studia specjalistyczne do Rzymu, nowym dyrektorem wydawnictwa został mianowany ks. Grzegorz Piątek, natomiast redaktorem naczelnym „Czasu Serca” został ks. Gabriel Pisarek. W grudniu tego samego roku zatwierdzono statut „Czasu Serca” jako aneks do statutu Wydawnic-

twą⁴⁵. Kiedy w lipcu 2001 roku ks. Grzegorz Piątek został mianowany odpowiedzialnym za Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców, dyrektorem Wydawnictwa został ponownie ks. Robert Ptak, który po zakończonych studiach rok wcześniej wrócił do pracy w Wydawnictwie. W 2002 roku nastąpiła zmiana skróconej nazwy Wydawnictwa z „SCJ” na „DEHON”⁴⁶. Na podstawie decyzji przełożonego prowincji i jego Rady z dnia 9 lutego 2004 roku w struktury Wydawnictwa została włączona mała poligrafia⁴⁷.

Aktualna sytuacja. Czasopismo „Czas Serca” ukazuje się regularnie od 1991 roku w nakładzie oscylującym w granicach 7 tysięcy egzemplarzy. Od stycznia 2003 roku (1/2003) zwiększono jego objętość (o 8 stron) na rzecz nowego działu poświęconego rodzinie (całość obejmuje 44 strony). Czasopismo ma stałą grupę odbiorców, zwłaszcza z kręgów naszych dobro-czyńców. Podejmowane są inicjatywy promocji czasopisma i doskonalenia jego szaty graficznej oraz treści.

Do chwili obecnej (marzec 2004) w Wydawnictwie DEHON opublikowano łącznie około 215 tytułów książek i broszur⁴⁸. Wydawnictwo koordynuje przygotowanie i druk kilku czasopism religijnych (dwumiesięcznik dla chorych „Wstań”, dwumiesięcznik „Jasna Góra”, kwartalnik „Pielgrzym Kalwaryjski”, periodyk naukowy „Sympozjum”, „Rocznik Seminaryjny”, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II”, biuletyn SWŚ „Otwarte Serce”, biuletyn dla przedsiębiorców i pracodawców „Talent”, biuletyn apostołstwa powołań „Drogi Przyjacielu”). W dziale akcydensów świadczony są usługi placówkom czy dziełom Zgromadzenia Księża Sercanów oraz różnym zgromadzeniom zakonnym i instytucjom kościelnym, związane z przygotowaniem folderów, kalendarzy, plakatów, pocztówek, obrazków religijnych, zaproszeń i papierów firmowych.

Pod koniec 2003 roku został otwarty nowy sklep internetowy, który w sposób łatwy i szybki pozwala na zakupy w niniejszym Wydawnictwie. W kalendarz wydawniczy Wydawnictwa DEHON wpisał się na stałe udział w Targach Wydawców Katolickich w Warszawie, w Kiermaszu Książek Katolickich w Lublinie i Targach Książki w Krakowie.

Aktualnie (marzec 2004) bezpośrednio w dzieło wydawnicze jest zaangażowanych 7 współpracowników oraz w różnym wymiarze czasu 11 osób świeckich⁴⁹.

Wnioski na przyszłość. Przyszłość dzieła wydawniczego niesie z sobą wiele nadziei, ale i niepewności zarówno pod względem apostołskim, jak i ekonomicznym. W dzisiejszym społeczeństwie, nacechowanym duchem laickim i mnóstwem publikacji świeckich, coraz trudniej jest dotrzeć do czytelnika z religijną książką czy czasopismem. Przy dużej konkurencji w świecie publikacji religijnych nie jest też łatwo zdobyć odpowiednie środki finansowe, niezbędne do utrzymania struktur wydawniczych i rozwoju tego typu apostołstwa. Tym niemniej zdobyte doświadczenie (pracownicy, współpracownicy, struktury i zaplecze techniczne) pozwala patrzeć w przyszłość z umiarkowanym optymizmem. Niewątpliwym sukcesem jest zdobycie licznej grupy czytelników „Czasu Serca”, wejście na rynek książek i nawiązanie kontaktów z wydawnictwami zagranicznymi. Owo-cem tego jest promocja i rozwój innych dzieł Polskiej Prowincji SCJ. Tego rodzaju promocja naszej duchowości, naszego Zgromadzenia, a szerzej ujmując kultu Bożego Serca, pozostaje wciąż aktualna. Działalność wydawnicza jest zatem dzisiaj ciągle aktualnym wyzwaniem ewangelizacyjnym⁵⁰.

Zakończenie

Nowe sposoby apostołatu stanowią niewątpliwie pozytywny znak otwarcia się prowincji na działanie Ducha Świętego i wyzwania współczesnego świata. Rozpoczęte dzieła znajdują się jednak zaledwie w fazie początkowej. Aby mogły przynieść oczekiwany owoc, wymagają kon-tynuacji, która nie jest wolna od mniejszych lub większych trudności i obaw na przyszłość. Ta zaś będzie zależeć w dużym stopniu od właściwego sposobu zaangażowania się w rozwój wspomnianych inicjatyw – zarówno nas samych, jak i ludzi świeckich.

Dotychczasowe doświadczenia związane z omawianymi formami apostołatu przyczyniły się do uświadomienia sobie wielkiego potencjału ludzi świeckich, którzy z różnego tytułu i w różny sposób są związani ze wspomnianymi dziełami prowincji. Te doświadczenia przyczyniły się także do uświadomienia sobie, że stopniowo, ale nieodwracalnie wchodzimy w jakiś nowy kontekst, gdzie coraz częściej i coraz intensywniej spotykamy się ze świeckimi, którzy oczekują od nas już nie tylko bycia pomocnikami w prowadzonych przez nas formach apostołatu, ale także wpro-wa-

dzenia w podzielenie charyzmatu i misji, współpracy w programowaniu i w zarządzaniu tych samych form apostołatu⁵¹.

Odpowiedź na tego rodzaju wyzwanie wydaje się szczególnie ważna dla przyszłości przedstawionych sposobów apostołatu, o ile pragniemy, aby zachowały one w całej pełni swoją sercańską specyfikę. Przez długie mieszanie kawy – jak ktoś zauważył – staje się ona w końcu słodka, ale pod warunkiem, że najpierw wsypie się do niej cukier. Zapoczątkowane formy apostołatu i dokonująca się w ramach tych inicjatyw współpraca ze świeckimi – uzyskają czy zachowają właściwy „smak” i będą miały przyszłość, jeśli znajdzie się w nich odpowiednia ilość owego „cukru” sercańskiego charyzmatu albo właściwe miejsce dla osób świeckich żyjących naszym charyzmatem. Gdy tego braknie, to niezależnie od długości „mieszania” owej kawy, niezależnie od naszych różnorodnych wysiłków – nie osiągniemy oczekiwanego rezultatu. Będziemy ze świeckimi podzielać jedynie pewne inicjatywy duszpasterskie, pewne struktury czy technikę pracy, wierząc – być może – iż podzielimy z nimi charyzmat. Miejsce prawdziwej współpracy zajmie – wcześniej czy później – dusz-pasterstwo „zaopatrzeniowe”⁵².

To nowe spojrzenie na rolę osób świeckich we wspomnianych dziełach zakłada oczywiście podobne spojrzenie i gotowość do współpracy ze strony świeckich i łączy się z ciągle aktualną potrzebą właściwej formacji anima-torów świeckich. Ale taka perspektywa w sposób widoczny wymaga także od nas, sercańskich zakonników, przyjęcia i ugruntowania w sobie nowej wizji zapoczątkowanych form apostołatu, nowego sposobu myślenia o tych dziełach, którego jednym z ważnych elementów jest właśnie dostrzeżenie w nich właściwej roli osób świeckich. Wszystko to stanowi zarazem wielką szansę dla samych dzieł. W ramach dzielenia się charyzmatem ze świeckimi pytania o przyszłość i profil danej formy apostołatu znajdują bowiem pełniejszą odpowiedź.

Dokonana *anamneza*, przypomnienie blasków i cieni nowych sposobów apostołatu, prowadzi nas ku egzystencjalnej *epiklezie* – nieustannemu przyzywaniu Ducha Świętego. W tej swoistej epiklezie wołaniem są nie tylko słowa modlitwy, ale mogą nim być również przeżywane rozczarowania czy trudności związane z zaangażowaniem w daną formę apostołatu. Odkryte trudności, niedomagania i obawy stają się tym szczególnie miejscem spotkania z ożywiającym działaniem Ducha

Świętego i kluczem do lepszego zrozumienia płynących zeń nowych zadań na przyszłość.

Na zakończenie niech mi będzie wolno wyrazić życzenie, by przedstawione tutaj nowe sposoby apostołatu, pomimo upływu czasu – dzięki

Przypisy

- ¹ Fakt, że w centrum naszej uwagi znajdują się nowe sposoby apostołatu, nie oznacza oczywiście niedoceniaenia innych, bardziej tradycyjnych form duszpasterstwa. Przeciwnie, trzeba powiedzieć, iż niejednokrotnie nowe sposoby wyrastają z dotychczasowych i pozostają z nimi ściśle związane. Nowe formy duszpasterstwa młodzieży zostały – dla przykładu – poprzedzone i pozostają nierozzerwalnie związane z dużym wysiłkiem podejmowanym w tym względzie przez wielu sercanów w ramach pracy parafialnej czy duszpasterstwa powołań (ks. Cz. Błoch, ks. B. Kuliński). Również niektóre formy współpracy między zakonnikami SCJ i świeckimi oraz formacja ludzi świeckich w duchu sercańskim, które obecnie przybrały zorganizowany charakter m.in. w ramach Sercańskiej Wspólnoty Świeckich, dokonywały się w pewnym stopniu już wcześniej poprzez kontakty z dobroczyńcami czy różnorakie rekolekcje dla młodzieży i dorosłych. Podobnie też praca wielu współpracowników w sekretariatach dla dobroczyńców, małej poligrafii prowincjalnej, seminaryjnym piśmie „Ecce Cor” czy pierwszym oficjalnie zarejestrowanym czasopiśmie sercańskim „Wstań” – była swoistym zaczątkiem naszego wydawnictwa. Uznając w pełni komplementarny charakter różnych form duszpasterstwa, w naszej prezentacji ograniczamy się do tych, wynikających w sposób bezpośredni z tematu i przyjętych w tym względzie założeń.
- ² W prezentacji Sercańskich Dni Młodych oraz Ruchu Sercańskiej Młodzieży wykorzystano m.in. informacje uzyskane od ks. Przemysława Kozaka, obecnie odpowiedzialnego za wspomniane formy apostołatu.
- ³ Przedsięwzięciu przewodniczył ks. Stanisław Mieszczyk, ówczesny asystent prowincjała i przewodniczący Sekretariatu Powołań, a przy jego realizacji współpracowali m.in.: ks. Czesław Błoch, ks. Bernard Kuliński, ks. Jacek Kubica, ks. Krzysztof Ligocki i ks. Tadeusz Michałek (por. T. Michałek, *Geneza i cel SDM-u*, maszynopis, [kopia u autora opracowania], s. 1).
- ⁴ Zob. www.sdm.sercanie.pl/historia.html.
- ⁵ Por. T. Michałek, *Jeszcze słowo o SDM IV*, w: „Informator SCJ” 1997, nr 7-8, s. 755.
- ⁶ Natomiast ze strony młodzieży od grudnia 2002 roku funkcję przewodniczącej Rady RSM pełni Anna Warchoł.
- ⁷ Por. List przełożonego prowincji, ks. Zbigniewa Bogacza do odpowiedzialnego za działalność RSM, ks. Tadeusza Michałka, Warszawa 22 grudnia 1999 r., L. dz. 52/99, maszynopis [Archiwum Prowincjalne – „Sekretariat Powołań”]. Tekst Statutu RSM w: „Informator SCJ” 1999, nr 2, s. 219-225.
- ⁸ Na temat poszczególnych etapów formacyjnych w RSM zob. „Informator SCJ” 1998, nr 11, s. 890-895.
- ⁹ Pomysł listu, który służyłby podtrzymywaniu kontaktu z młodzieżą biorącą udział w pliszczyńskich spotkaniach, zrodził się po I SDM. Pierwszy taki list został wydany w lutym 1995 roku. Wówczas miał on jedynie charakter okazjonalny i nie posiadał jeszcze tytułu. Dopiero w 1997 roku (3/97) pismo zaczęło ukazywać się w formie stałego biuletynu pod tytułem „List Ruchu Sercańskiej Młodzieży”. Na przestrzeni lat zmieniała się też idea pisma: początkowo było rozsyłane do

- wszystkich uczestników SDM, w późniejszych zaś latach przede wszystkim do członków RSM-u. Obecnie biuletyn rozsyłany jest do członków RSM-u i uczestników ostatnich SDM-u.
- ¹⁰ Na temat obecności RSM-u na terenie sercańskich parafii zob. J. Grzegorzcyk, *Sercańska Rodzina Świeckich* (struktura i założenia programowe) oraz jej percepcja na terenie sercańskich parafii w Polsce, maszynopis (kopia u autora opracowania), s. 17-20.
- ¹¹ W wymiarze organizacyjnym należy jednak zwrócić uwagę na jeden szczegół, który – moim zdaniem – będzie wymagał pewnego doprecyzowania. Chodzi o wzajemną relację między RSM-em i Sercańską Wspólnotą Świeckich. Teoretycznie RSM stanowi – jak to wyraźnie stwierdza statut Ruchu – „jedną z form uczestnictwa młodzieży w Sercańskiej Wspólnotcie Świeckich” (nr 1), co nie znajduje – jak się wydaje – dostatecznego odzwierciedlenia w praktyce. Właśnie z tej racji oraz uwzględniając odmienne początku laikatu sercańskiego dorosłych i młodzieży, w naszym opracowaniu RSM zostaje przedstawiony w ramach duszpasterstwa młodzieży, nie zaś w ramach SWŚ.
- ¹² Por. B. Kuta, *Sercańskie rekolekcje młodzieżowe – podsumowanie pięciu lat działalności*, w: „Informator SCJ” 2001, nr 6, s. 678-679.
- ¹³ Por. tamże, s. 679; tenże, *Sprawozdanie z działalności rekolekcji młodzieżowych w okresie zimy 1998/99 r.*, w: „Informator SCJ” 1999, nr 2, s. 194-195; tenże, *Sprawozdanie z zimowych rekolekcji młodzieżowych*, w: „Informator SCJ” 2001, nr 2, s. 215-217.
- ¹⁴ Por. B. Kuta, *Sercańskie rekolekcje młodzieżowe*, art. cyt., s. 679-680; tenże, *Sprawozdanie z działalności rekolekcji młodzieżowych w okresie wakacji 1999 r.*, w: „Informator SCJ” 1999, nr 7, s. 629-630; tenże, *Sprawozdanie z działalności rekolekcji młodzieżowych – wakacje 2001 z Jezusem*, w: „Informator SCJ” 2001, nr 6, s. 675-677.
- ¹⁵ Por. B. Kuta, *Sercańskie rekolekcje młodzieżowe*, art. cyt., s. 680.
- ¹⁶ Por. tamże, s. 681-683. Program, tematyka oraz wiele praktycznych wskazówek dotyczących organizacji tego typu rekolekcji zostały zawarte w książce: B. Kuta, *Kolory młodości. Tematyczne rekolekcje młodzieżowe, propozycje nabożeństw i spotkań dyskusyjnych z zastosowaniem metod aktywizujących*, Kraków 2003.
- ¹⁷ Należy dodać, że z powodu pogarszania się sytuacji finansowej wielu rodzin w Polsce od początku powstania tego typu spotkań przyjęto zasadę dającą możliwość korzystania z częściowych bądź całościowych zwolnień z opłaty za pobyt na rekolekcjach. Obecnie liczba korzystających z tego kształtuje się na poziomie około 10 procent wszystkich uczestników rekolekcji. Od kilku lat w trakcie rekolekcji jest jednocześnie prowadzona akcja zbierania do skarbonek drobnych ofiar finansowych, przeznaczonych są na pomoc placówkom na Wschodzie, w których prowadzone jest duszpasterstwo młodzieżowe.
- ¹⁸ Dane przytaczamy na podstawie informacji uzyskanych od ks. Bogdana Kuty.
- ¹⁹ Por. A. Rymont, *Krajem nieba, krajem piekła*. Informacja „Dziennika Polskiego” o spotkaniu ludzi biznesu w Koszycach, w: „Informator SCJ” 2000, nr 4, s. 359. Marek Świeży zwrócił się do księży sercanów z prośbą o zorganizowanie tego rodzaju duszpasterstwa po bezskutecznych staraniach, by pozyskać wsparcie dla tej idei gdzie indziej. Swoją prośbę przedstawił on ks. T. Michałkowi, który zasugerował zapoczątkowanie tego rodzaju spotkań przewodniczącemu Sekretariatu SWŚ.
- ²⁰ Z ramienia Sekretariatu SWŚ w przygotowanie spotkania bądź jego prowadzenie byli zaangażowani: ks. J. Gaweł, ks. T. Kałużny (przewodniczący Sekretariatu), ks. S. Kamiński (zastępca przewodniczącego Sekretariatu). Na spotkanie zostali zaproszeni w charakterze wykładowców: ks. T. Michalek (asystent prowincjała), ks. E. Ziemann, ks. R. Krupa i ks. G. Piątek.
- ²¹ Terminy i tematyka spotkań zob. G. Piątek, *Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców*.

- Dotychczasowe spotkania i poruszone tematy (1999-2001), maszynopis [archiwum – koordynator DPiP], s. 1-2.
- ²² Por. G. Piątek, Duszpasterstwo przedsiębiorców i pracodawców (relacja na X Kapitule Prowincjalnej, 8 XI 2002), w: Dokumenty X Kapituły Prowincjalnej, Warszawa 4-9 listopada 2002 r. [do użytku wewnętrznego Zgromadzenia SCJ], Warszawa 2003, s. 173; tenże, Sprawozdanie z działalności Duszpasterstwa Przedsiębiorców i Pracodawców w 2003 roku, maszynopis [archiwum – koordynator DPiP], s. 1.
- ²³ Por. List Ojca Świętego Jana Pawła II do Wspólnoty Księży Sercanów z okazji Jubileuszu 75-lecia obecności Zgromadzenia w Polsce, Castel Gandolfo, 2 sierpnia 2003 r., maszynopis (kopia u autora), s. 4.
- ²⁴ Składają się na nie wykłady i dyskusje z zakresu katolickiej nauki społecznej, ekonomii, prawa i życia Kościoła, a także msza św. i adoracja Najświętszego Sakramentu. Dla przykładu, zob. Kronika Duszpasterstwa Przedsiębiorców i Pracodawców, maszynopis [archiwum – koordynator DPiP], rok 2003.
- ²⁵ Biskup diecezji tarnowskiej powierzył księżom sercanom organizację i pełną odpowiedzialność za takie duszpasterstwo na terenie swojej diecezji (por. List biskupa tarnowskiego Wiktora Skworca do ks. prowincjała Zbigniewa Bogacza SCJ, w: „Informator SCJ” 2001, nr 1, s. 29-30). Natomiast kard. J. Glemp odmówił zgody na organizowanie przez księży sercanów spotkań dla ludzi biznesu na terenie archidiecezji warszawskiej (por. List kard. Prymasa Polski do ks. prowincjała Zbigniewa Bogacza SCJ, w: „Informator SCJ” 2001 nr 1, s. 27).
- ²⁶ W związku z tym niektórzy stawiają pytanie, czy nie powrócić do propozycji utworzenia Centrum Formacji Społecznej, zgłoszonej na IX Kapitule Prowincjalnej (por. X Kapituła Prowincjalna, Charyzmatem sercańskim ubogacamy Kościół [Instrumentum laboris], Warszawa 2002, s. 107, 113, 120, 145-146, 160; G. Piątek, Duszpasterstwo przedsiębiorców i pracodawców [relacja na X Kapitule Prowincjalnej, 8 XI 2002], s. 174). Projekt apostołski prowincji, zatwierdzony przez X Kapitułę Prowincjalną, w odniesieniu do powyższej sprawy stwierdza: „Duszpasterstwo przedsiębiorców i pracodawców ma już zaczątki i jest zapowiedzią kształtowania się Centrum Formacji Społecznej Świeckich” (Projekt apostołski prowincji, w: Dokumenty X Kapituły Prowincjalnej, s. 35).
- ²⁷ Początkowa nazwa „Sercańska Rodzina Świeckich” nie spotkała się z uznaniem przełożonego zgromadzenia księży sercanów, który w liście powiżytacyjnym stwierdził: „W prowincji należy poprawić błąd terminologiczny. Nie można mówić o «Sercańskiej Rodzinie Świeckich». W języku kościelnym termin «Rodzina» wskazuje na braterstwo wokół jednego wspólnego duchowego ojca (Dehona). A zatem rodzina łączy wszystkie historyczne wyrażenia, które mają początek i inspirację w o. Dehonia (Zgromadzenie SCJ, a następnie inne powołania i wyrażenia jak zakonnice, świeccy itd.) (V. Bressanelli, List do członków Prowincji Polskiej po zakończeniu wizytacji generalnej, Rzym 15 września 1999 roku, w: „Informator SCJ” 1999, nr 8, s. 674). W związku z tym w poprawionym statucie ruchu z 2002 roku termin „rodzina” został zastąpiony przez pojęcie „wspólnota”.
- ²⁸ Warto zauważyć, że idea laikatów sercańskiego sięga swymi korzeniami czasów o. Dehona (zob. E. Driedonx, Historia Stowarzyszenia Wynagradzającego założonego przez Ojca Leona Dehona [1878-1925], [Biblioteka Sercańskiej Rodziny Świeckich 8], Kraków 2000). Przybrała ona na sile po II Soborze Watykańskim, który podkreślił powołanie i misję wiernych świeckich w Kościele i w świecie. Kluczowe znaczenie w procesie krystalizowania się nowych form współpracy między zakonnikami i świeckimi, opierając się na Rodzinie Sercańskiej, miało pierwsze (1990) i drugie (2000) Międzynarodowe Spotkanie Rodziny Sercańskiej w Rzymie. Owocem

- ostatniego spotkania są dwa teksty: Karta komunii i Propozycja życia, które mają stanowić podstawę rozwoju laikatu sercańskiego na poziomie lokalnym w różnych krajach (zob. Rodzina Sercańska – Karta komunii, w: „Informator SCJ” 2002, nr 1, s. 20-28; Sercanie świeccy – Propozycja życia, w: tamże, s. 28-32); por. także T. Kałużny, Sprawozdanie z Międzynarodowego spotkania Rodziny Sercańskiej w Rzymie, 8-13 października 2000 r., w: „Informator SCJ” 2000, nr 8, s. 666-669.
- ²⁹ Należy dodać, że nazwę „Sekretariat Sercańskiej Rodziny Świeckich” (SSRŚ) przyjęto w czasie pierwszego spotkania grupy, która wcześniej, w wydanej w tej sprawie przez przełożonego prowincji decyzji z 27 stycznia 1995 roku, została określona jako „Komisja do Spraw Świeckich Dehoniańskich”. W pierwszym spotkaniu uczestniczyli: ks. J. Gawel, ks. J. Sypko, ks. J. Golonka, ks. A. Włoch, ks. J. Gliklich (por. Protokół z posiedzenia SSRŚ nr 1, Kraków Bieżanów, 2 marca 1995, maszynopis [archiwum prowincjalne „SWŚ”], s. 1).
- ³⁰ Por. List ks. prowincjała Czesława Koniora do przewodniczącego SSRŚ ks. J. Gawła, Warszawa, 5 marca 1996 r., L.dz. 61/96, maszynopis [archiwum prowincjalne – „SWŚ”], s. 1.
- ³¹ Tekst statutu SWŚ w: „Otwarte Serce” 2002, nr 1, s. 18-22.
- ³² Na temat obecności sercańskiego laikatu dorosłych (SWŚ) na terenie sercańskich parafii zob.: J. Grzegorzcyk, Sercańska Rodzina Świeckich, s. 17-20.
- ³³ Program formacji koncentruje się wokół następujących tematów: 2001 r. – Kult Serca Jezusowego; 2002 r. – naśladowanie Serca Jezusowego; 2003 r. – o. Dehon; 2004 r. – miłość; 2005 r. – poświęcenie-ofiara; 2006 r. – wynagrodzenie (por. Sprawozdanie ze spotkania poszerzonego Sekretariatu SWŚ, Tamów, 29 marca 2003 r., maszynopis [archiwum prowincjalne – „SWŚ”], s. 1-2).
- ³⁴ Por. S. Król, Materiały do Konferencji Prowincjalnej 1993 r., Kraków, 10 września 1993 r., maszynopis [archiwum Wydawnictwa SCJ, Kraków: „Statuty, sprawozdania, historia” – dalej: AW], s. 1.
- ³⁵ Por. tamże; por. także „Informator SCJ” 1990, nr 9-12, s. 444-445.
- ³⁶ W stopce pierwszego numeru „Czasu Serca” podano następujące informacje – redaktorzy odpowiedzialni: ks. Stanisław Król SCJ i ks. Andrzej Sawulski SCJ; stała współpraca: ks. Adam Włoch SCJ i klerycy Seminarium Misyjnego w Stadnikach; opracowanie graficzne: ks. Andrzej Sawulski SCJ; (por. A. Włoch, Jubileusz „Czasu Serca”, w: „Czas Serca” 2001, 1[50], s. 6).
- ³⁷ Obok ks. S. Króla i ks. A. Sawulskiego, bezpośrednio zaangażowanych w pracę redakcyjną, grono współpracowników pisma rekrutowało się przede wszystkim z sercańskich księży, którzy podjęli tę pracę niezależnie od innych obowiązków (por. S. Król, Materiały do Konferencji, s. 2). W spotkaniu „założycielskim” redakcji, które odbyło się w grudniu 1991 roku (w sali „zielonej” Domu Macierzystego), uczestniczyli: ks. St. Król, ks. J. Lach, ks. T. Michałek, ks. G. Piątek, ks. R. Sajak, ks. A. Sawulski, ks. A. Włoch, ks. E. Ziemann. W następnym roku do grona współpracowników dołączył ks. J. Gawel i ks. W. Majkowski.
- ³⁸ Por. S. Król, Materiały do Konferencji, s. 1-2.
- ³⁹ Por. Pismo Księdza Prowincjała Cz. Koniora do Redakcji Kwartalnika „Czas Serca”, L.dz. 57/93, maszynopis [archiwum prowincjalne – „Wydawnictwo SCJ”].
- ⁴⁰ Por. R. Ptak, Kalendarium Wydawnictwa Księży Sercanów, maszynopis [AW], s. 1. Dotąd bowiem siedzibą rodzącego się wydawnictwa była jedna z piwnic (od strony ogrodu) Domu Macierzystego.
- ⁴¹ Por. Oświadczenie Zarządu Prowincji Polskiej Księży Sercanów, Kraków, 4 października 1994, L.dz. 198/94, maszynopis [archiwum prowincjalne – „Wydawnictwo SCJ”].
- ⁴² Była to następująca pozycja: W. Majkowski (red.), Zanim zdecydujesz..., Kraków 1994.

- ⁴³ W skład nowej wspólnoty weszło czterech współpracowników pracujących w wydawnictwie: ks. S. Król, ks. G. Piątek, ks. S. Wowra (od września 1994 roku na miejsce ks. S. Kołodziej) oraz ks. R. Ptak (od lipca 1995 roku na miejsce ks. A. Sawulskiego) (por. R. Ptak, *Kalendarium Wydawnictwa*, s. 1).
- ⁴⁴ Por. List księdza prowincjała Czesława Koniora do dyrektora Wydawnictwa SCJ ks. Roberta Ptaka, Warszawa, 21 listopada 1997 r., L.dz. 240/97, maszynopis [Archiwum prowincjalne: „Wydawnictwo SCJ”], s. 1; R. Ptak, *Kalendarium Wydawnictwa*, s. 2. W lipcu 1997 roku z Wydawnictwa odszedł ks. S. Wowra, natomiast do pracy wydawniczej zostali skierowani: ks. Gabriel Pisarek i br. Tomasz Chudziak, który we wrześniu tego samego roku został mianowany wicedyrektorem tegoż Wydawnictwa (tamże).
- ⁴⁵ Tekst statutu „Czasu Serca” w: „Informator SCJ” 1999, nr 2, s. 226-227.
- ⁴⁶ Por. R. Ptak, *Kalendarium Wydawnictwa*, s. 2.
- ⁴⁷ Por. Dekret przełożonego prowincji z dnia 09.02.2004 r., L.dz. 48/2004, maszynopis [kopia w AW].
- ⁴⁸ Liczba książek publikowanych w Wydawnictwie Księży Sercanów, od ukazania się w 1994 r. pierwszej pozycji, w poszczególnych latach kształtowała się następująco: 1995 r. – 4 książki; w 1996 – 11; w 1997 – 14; w 1998 – 27; w 1999 – 25; w 2000 – 31; w 2001 – 33; w 2002 – 33; w 2003 – 36; w obecnym roku planowane jest wydanie około 30 książek.
- ⁴⁹ Por. R. Ptak, *Sprawozdanie z działalności Wydawnictwa DEHON w roku 2003*, maszynopis [AW], s. 1. Serwanie pracujący w wydawnictwie w poszczególnych latach: ks. S. Król (1990-1996); ks. A. Sawulski (1990-1995); ks. G. Piątek (1993-2001); ks. S. Kołodziej (1992-1994); ks. S. Wowra (1994-1997); ks. R. Ptak 1995-1998, 2000-...); ks. G. Pisarek (1997-...); br. T. Chudziak (1997-...); br. P. Miśkiewicz (lipiec-grudzień 1998); ks. R. Sasak (2001-...); ks. D. Mroczek (2003-...) (por. R. Ptak, *Kalendarium Wydawnictwa*, s. 3).
- ⁵⁰ Por. R. Ptak, *Wydawnictwo Księży Sercanów „SCJ” (Spotkanie przełożonych i ekonomów SCJ, Stadniki, 26.11.2001)*, maszynopis [AW], s. 3.
- ⁵¹ Por. A. Ascenzo, *Zakonnicy i święcy: podzielenie charyzmatu*, w: „Dehoniana” (wyd. pol.) 2001, nr 1, s. 38-39
- ⁵² Termin ten oznacza tutaj postawę paternalistycznej opiekuńczości w duszpasterstwie, która pozbawia wiernych świeckich podjęcia współodpowiedzialności za Kościół, a tym samym utwierdza w nich mentalność (bardzo bliską środowisku politycznemu minionego okresu) bierności i wyczekiwania wszystkiego od duszpasterzy (por. H. Juros, *Nowe zadania Kościoła w Polsce*, w: „Przegląd Powszechny” 1993, nr 1, s. 18); por. także A. Ascenzo, *Zakonnicy i święcy*, dz. cyt., s. 45.